

Vətən müharibəsində Azərbaycan hərbçilərinin kütləvi qəhrəmanlıqları

Azərbaycan çox gözəl və qədim diyardır. Azərbaycan xalqı öz qüruru, qüdrəti, maddi-mənəvi dəyərləri ilə öyünməyə layiq olan bir xalqdır. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı ona görə xoşbəxt ki, doğma yurdu, müstəqil dövləti, torpaq uğrunda canını fəda etməyə hazır olan qəhrəman oğulları, daima fəxr ediləcək keçmişimiz, çiçəklənən bu günümüz, parlaq gələcəyimiz var. Vətənimiz də xoşbəxt ki, ona ürəkdan bağlı olan xalqı, yağılardan qorumağa qadir olan güclü ordusu, ölmü gözə alaraq, varlığından imtina etməyə hazır olan şəhidləri var!

Eşqin, məhəbbətin ən böyüyü, ən ulvisi vətən eşqidir, vətən məhəbbətidir. Vətən - torpağımız, suyumuz, çörəyimiz, el-obamız, ev-əyimiz, azadlıq və müstəqilliyimizdir.

Torpaq vətən deyil, üstünə qan töküləndən sonra vətən olur. Torpaq qəhrəmanlara güvenir. Doğru deyirlər ki, doğma torpaq uğrunda vuruşan hər əsgər bir orduya bərabərdir. Qəddar düşmən də Vətənin belə igid, mərd oğullarının şücaəti sayəsində diz çökdürülüb. Vətən torpaqlarını düşmən tapdığı olmayan hisf eləmək xalqımızın bütün qeyrətli oğullarının əsas məqsədi, amalı olub.

Torpaqlarımızın Ermənistan tərəfindən işğalının əsası hələ XIX əsrin əvvəllərində qoyulub. Mənfur düşmən tarix boyu öz məkrli niyyətlərini həyata keçirmək üçün müxtəlif hiylələrə əl atsa da layiqli cavablarını alıblar. Necə deyirlər, "Qana qan, cana can!"

Hər kəsə məlumdur ki, "Torpaq qansız və döyüşsüz geri alınmır!". Cəmədlərimiz illərin həsrətinə son qoyaraq, bizi tarixi dədə-baba torpaqlarımıza - Qarabağımıza qovuşdurublar. Bu gün dünyanın ən qaynar nöqtələrindən olan Qarabağ torpağı bizim üçün daha doğma, daha əzizdir.

Keçmişə nəzər əlsə, əvvəlki müharibələrdən fərqli olaraq, müasir dövrün müharibələrində qalibiyyətin şərti yaxşı silahlanmış, təchizatlı, böyük ruh yüksəkliyinə sahib ordu ilə yanaşı, güclü informasiya dəstəyi, aktiv hücum diplomatiyası və nəhayət, ən əsası, mənəvi-ruhi cəhətdən səfərbər olunmuş xalqın olmasıdır.

Müharibə, sadəcə, orduların qarşı-qarşıya gəlib savaştığı hadisə deyil, həm də insanların, eyni zamanda vaxtın da düşmənidir. İllər boyu bədən qonşularımız olan ermənilər biz azərbaycanlıları davaya sürükləyib, qan töküüb, düşmənçilik toxumu səpiblər.

I Qarabağ savaşını alovlandıran qılgıncı Şuşa ətrafındakı Topxana meşəsi idisə, 44 günlük Qarabağ - Vətən müharibəsinin qılgıncısı da Milli Qəhrəman general-mayor Polad Həşimovun şəhadəti oldu.

Qarabağ müharibəsi xalqımıza vətən həsrəti verdi. Çoxların gözü yolda, arzuları yarımcı qaldı. Bu müharibədə neçə-neçə insan sağlamlığını itirdi. Düşmən öz məkrli hiyləsi ilə xalqımızı məhv etmək istəsə də, buna nail ola bilmədi. Vətənin müdafiəsi uğrunda ayağa qalxan qəhrəman oğullarımız son damla qanına qədər döyüş meydanından geri çəkilmədi. Vətəninə, millətinə olan övlad sədaqəti onları düşmənə mübarizəyə səsləyirdi.

2020-ci il sentyabrın 27-də şəhər saat 06:00 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri tərəfindən genişmiqyaslı təcridat törədildi və cəbhəboyu zonada yerləşən Azərbaycan Ordusunun mövqeləri, yaşayış məntəqələri iriçaplı silahlar, minaatanlar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutuldu. Fəlakət buludları başımızın üstünü alanda, apaydın səməmi qaralara boyananda igid oğullarımız silaha sarılıb

mənfur düşməne qarşı ölüm-dirim savaşına qalxdılar. Bu savaş qəzəbdən, intiqamdan yox, ruhdan idi. Qəlbində vətən sevgisi gəzdiren heç bir insan bu savaşdan kənarda qalmamışdı. Yaxşı ki, mərdlər, dönməzlər, səbatsızlar daha çox idi.

Azərbaycanın Ordusunun 2020-ci il sentyabrın 27-də işğalçı Ermənistan qarşı başladığı uğurlu əks-hücum əməliyyatı ilə təcavüzkarın 30 il ərzində işğal altında saxladığı əzəli-əbədi torpaqlarımız azad olundu. Əks-hücum əməliyyatı nəticəsində noyabrın 9-dək ümumilikdə 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənd işğaldan azad edildi. Azərbaycan itirilmiş torpaqlarına, haqq-ədalətə 30 il ərzində apardığı danışıqlarla deyil, müharibə, döyüş yolu ilə qovuşdu. Azərbaycan Respublikasının suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda gedən mübarizədə rəşadət göstərən əsgər və zabitlərimiz, bütövlükdə xalqımız əzm və iradə, birlik və həmrəylik nümayiş etdirərək, düşməne sarsıdıcı zərbələr endirdi. Vətən sevdalı, şir ürəkli əsgər və zabitarlar bacarıq, dayanat və şücaətləri sayəsində torpaqlarımız mənfur düşməndən azad edildi.

Beləliklə, Azərbaycan xalqı və şanlı Ordumuz Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin qüdrətli rəhbərliyi ilə 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində parlaq qələbə qazandı. Vətən müharibəsində tarixi Zəfər cəsur Azərbaycan oğullarının fədakarlığı, canı və qanı bahasına qazanıldı. Çox şükür ki, bir vaxtlar düşmən tapdığına olan torpaqlarımızda bu gün ümrəngli bayrağımız dalğalanır.

Bu, dünyanın müasir hərbi tarixində misli görünməmiş uğurlu hərbi əməliyyat idi. 44 günün hər günü Azərbaycanın şanlı tarixidir. 44 günlük savaşda qazanılan tarixi Zəfər hər bir azərbaycanlı üçün son dərəcə əziz və qiymətli. Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, tariximizdə əbədi yaşayacaq bənzərsiz bir zəfər! Düşmən doğma diyarımızdan qovuldu, Qarabağ qaytarıldı. Bununla da Xocalı qurbanlarının, I Qarabağ müharibəsinin, Aprel və Tovuz döyüşlərinin qəhrəmanlarının, Gəncə, Bərdə və digər şəhər və rayonlarımızda soyqırımı zamanı həlak olan günahsız insanların qisası döyüş meydanında alındı. İşğalçı Ermənistanə layiq olduğu yer göstərildi! Beləliklə, ərazi bütövlüyümüz, haqq-ədalət, beynəlxalq hüquq bərpa olundu. Azərbaycan XXI əsrin müharibəsini apararaq hərbi gücü, qüdrəti ilə dünyaya səs saldı.

Vətən müharibəsində qazanılmış qələbə təkcə həqiqətin sevinci deyil, insanların daxilindən gələn hissin ifadəsi idi.

Qələbəni qəhrəmanlar gətirdi, şəhidlər qanı ilə qazandı. Qəhrəmanlığa aparan yol müqəddəsdir. Bu yol ucalıqdır. Bu yol insanı ən yüksək zirvəyə çatdırır.

İkinci Qarabağ müharibəsində qazanılmış şanlı qələbənin əsasında əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlığı və vətənpərvərliyi dayanır. Dövlətimizin başçısı bunu dəfələrlə vurğulayıb və çıxışlarının birində belə deyib: "Bu qələbəni qazanan bizim texniki vasitələr

yox, əsgər və zabitlərimizdir. Onlar torpağımızı düşməndən qarış-qarış azad edə-edə bu qələbəni, bu zəfəri xalqımıza nəşib etdilər. Ona görə bu qələbənin birinci qəhrəmanı Azərbaycan əsgəridir, Azərbaycan zabiti və hər kəs bunu bilməlidir". Hər birimiz rəşadətli Azərbaycan Ordusu və əsgəri ilə fəxr edə bilərik. Məğrur Azərbaycan əsgəri ata-babaların apardığı mübarizəni qələbə ilə yekunlaşdırdı.

Axıdılan şəhid qanları hədəf gətirdi. Xalqımızın 30 illik arzusunun reallığa çevirən, Azərbaycanın hərbi qüdrətini bütün dünyaya göstərən, bizi qalib xalqa çevirən qəhrəman əsgər və zabitlərimiz bu gün işğaldan azad olunduğu torpaqlarımızda, Vətən sərhədlərinin müdafiəsində "Dəmir yumruq" kimi dayanmaqda davam edirlər. Azərbaycanın nümunə olan övladları çoxdur. Əqidəsindən dönməyən, vətən yolunda canını qurban verən qəhrəmanlarımız hər birimiz üçün qürur mənbəyidir.

Vətənin çətin günündə əsl övlad sevgisi, qeyrəti ilə onun harayına qalmaq, el-obanın dərd-sərinə yanmaq ən ali məziyyətdir. Döyüş əhval-ruhiyyəsi heç vaxt canımızdan, qanımızdan çıxmamalıdır. Mübarizə ruhu hər zaman bizimlə yaşaymalıdır.

Deyərlər, tarix danışmayan şahiddir, tarixi danışdırmaq lazımdır. II Qarabağ savaşında Azərbaycan Ordusu daşdan yazdı. "Qarabağ dastanı" tarixi şahidlərin dili ilə danışdırır.

30 il düşmən əsarətində yaşayan, daşı düşmə qalmaq, soydaşlarımızın gürü çağlaldan, Xaribülülü açmayan Qarabağımız 44 gün ərzində öz anasına - Odlar Yurdunda qovuşdu. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin "müqəddəs şəhər" adlandırdığı Şuşa Qarabağın tacı, Azərbaycanın incisi, Şuşa zirvəsidir. Şuşa bütün azərbaycanlılar üçün dünündür, bu gündür, sabahdır. Yurdumuzun "nur parçası" olan Şuşa artıq xəyal deyil, nağıl deyil, nisgil deyil! Şuşa artıq Şuşadan ötrü "önlər" üçün gerçəkdi!

Bu gün Şuşanın Ali Baş Komandan kimi vəsf edə bilən, Şuşa deyəndə üzündə günəş doğan bir insan yoxdur. Qoy uca Tanrı hər bir Azərbaycan vətəndaşına müqəddəs Qarabağ torpağını öpməyi nəşib etsin!..

Bu, ölkə Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin müdrik siyasətinin və Azərbaycan Ordusunun qüdrətinin, döyüş ruhu-nun məntiqi nəticəsi idi. Dövlətimizin başçısının vurğuladığı kimi, müzəffər silahlı qüvvələrimiz bu savaşla təkcə faşist Ermənistan dövlətini deyil, həm də insanlığa qənim kəsilən faşizmi məğlubiyyətə uğrattı.

Qalib sərkərdə, həmçinin qeyd edib ki, təkcə silahlarla müharibəni qazanmaq mümkün deyil. "Bayraq qaldrın, azad edilmiş torpaqlara sancın əsgərdi, zabitdi. Azərbaycan Ordusunun Vətən sevdalı əsgər və zabitləri aslan kimi vuruşublar. Biz qəhrəman əsgər və zabitlərimizin hesabına qələbə qazanmışıq. Şəhidlər verdik. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Şuşanın işğaldan azad edilməsi əməliyyatı, əminəm ki, tarix-

**SƏNƏ QƏLƏBƏ YARASIR,
AZƏRBAYCAN ƏSGƏRİ**

də əbədi qalacaq. Demək olar ki, yüngül silahlarla dərədən, meşələrdən, dağlardan keçərək əlbəyaxa döyüşdə düşməni məhv etdik, Qarabağın tacı olan Şuşanı azad etdik", - deyər ölkə rəhbəri vurğulayıb.

30 illik həsrət də bir sınaq, bir imtahan idi. Allah bu imtahanı da Şuşanı qalib çıxartdı. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev cəsur əsgərləri ilə tikanlı yolların sonunu güllüyə çevirdi, Zəfər yoluna çevirdi!

Xalq Vətən uğrunda mübarizəyə qalxan Ordusu ilə, öz Prezidenti, Ali Baş Komandanı ilə birləşdi. İllər keçəcək, xalqımızın bu birliyi bir daha heç vaxt sarsılmayacaq. Çünki bu birliyin də Vətənimizin işğal tarixi kimi 30 yaşı var.

44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində Azərbaycan əsgəri ermənilərin özləri barədə uydurduğu "qəhrəman xalq" mifini darmadağın etdi: "Bu müharibə bizim üçün ən böyük zəfər möcüzəsi idi. Bu möcüzənin yaratdıcısı isə Azərbaycan xalqının birliyi, müzəffər ordumuz və ordunun Ali Baş Komandanı, cənab Prezident İlham Əliyevdir". "Biz üç tandem - xalq, ordu və ölkə başçısının birliyi sayəsində böyük qələbəyə imza atdıq. Ordunun, silahların diylə biz 30 illik həsrətimizə son qoyduq. Biz aydın səməmi, nurlu sabahlarımızı, bəxtiyar gələcəyimizi cəsur oğullarımızın sayəsində əldə etdik.

Tarixə düşmüş və yüz illər boyunca milli tariximizin iftixarı olacaq 44 günlük Vətən müharibəsi mənfur düşmənin qonşuya xəyanətinə son qoyaraq bütün dünyaya Azərbaycan xalqının qüdrətini göstərdi. Bununla da Azərbaycan xalqının, əsgərinin hünəri, şücaəti, şöhrəti bütün dünyaya yayıldı.

Bu gün bayrağımız, əvvəlki illərdən fərqli olaraq, daha əzəmətlə və qürurla dalğalanır. Bayrağımızın əbədi dalğalanacağı məkan isə bəllidir - xalqımızın döyünən ürəyi və Vətən torpaqlarının ən uca zirvələri! O zirvələr ki, qəhrəman oğullarımız şücaətləri ilə fəth etdilər! Qəhrəman Vətən oğulları düşünərkən, Vətənin, dövlətin qeyrətini çəkən igidlərini, qəhrəmanlıq salnaməsinin mələklərinə dö-nən, şəhadətləri ilə tarix yazan və tarixin əbədi yaddaşına həkk olunan şəhidlərimizi tanımaq və tanıtdırmaq hər birimizin borcudur. Hər kəsə nəşib olmayan müqəddəslik zirvəsinə ucalan, yurdun azadlıq salnaməsini qanı ilə yazıb, canı ilə qazanan oğullar sayəsində torpaq Vətəndir!

Gülınar BƏŞİROVA
AMEA-nın dissertanti,
Azərbaycan Hərb Tarixi
Muzeyinin tədqiqatçı-elmi işçisi